

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата філологічних наук, доцента
Полховської Марини Володимирівни
на дисертацію **Суховецької Людмили Валентинівни**
"Реалізація лінгвопрагматичного потенціалу спонукальної інтенції в
англійськомовному політичному дискурсі (на матеріалі мовлення
електорату)"
подану на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук
(спеціальність 10.02.04 – германські мови)

Сучасна світова політична ситуація, що характеризується загостренням процесів боротьби за владу, з новою силою фокусує увагу дослідників-лінгвістів на проблемі взаємодії дискурсу і влади, на ролі мови у цій боротьбі, з одного боку, та на відображенні політичного протиборства у мові, з іншого. Успішність тієї чи іншої політичної дії безпосередньо залежить від вдало побудованої політичної комунікації, від риторичних навичок політичних діячів, тому у центр уваги переважної більшості дослідників політичного дискурсу (О. Баранов, Р. Водак, В. Дем'янков, М. Желтухіна, Г. Почепцов, Л. Славова, А. Чудінов, О. Шейгал тощо) потрапляли або загальні характеристики цього типу дискурсу, або ідіодискурси окремих політиків. *Своєчасність та актуальність дослідження* Суховецької Л. В., виконаного у сучасній комунікативній парадигмі, впливає з того факту, що електоральний сегмент політичного дискурсу позиціонується не як адресат політичної комунікації, а навпаки, як активний адресант політичного дискурсу (стор. 38), спонукальна інтенція якого вмотивована саме активною, суспільною позицією виборців, які використовують мову, щоб змушувати політиків коригувати свою діяльність відповідно до інтересів суспільства.

Метою роботи є виявлення комунікативних стратегій і тактик спонукальної інтенції англomовного електорату як механізму мовленнєвого впливу на політиків. У результаті проведеного дослідження авторка визначає співвідношення між поняттями інтенція і стратегія; з'ясовує природу спонукальної інтенції електорального сегмента політичного дискурсу; встановлює діапазон стратегій і тактик, що беруть участь в імплементації

спонукальної інтенції; інвентаризує експресивні засоби, залучені для реалізації спонукальної інтенції на фонографічному, лексичному і синтаксичному рівнях мови, що складає *наукову новизну* дисертаційної роботи.

Чітко сформульовані загальні методологічні засади дослідження, послідовне дотримання дієвих дослідницьких методик, репрезентативна база теоретичних джерел (405 позицій), значний обсяг ілюстративного матеріалу (288 позицій) забезпечують *обґрунтованість* та *достовірність* отриманих результатів. Основні положення дисертаційного дослідження Суховецької Л. В. викладено в одинадцяти наукових статтях, п'ять з яких опубліковано у фахових виданнях України, одна – у зарубіжному науковому журналі, а також тезах і матеріалах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Підсумовуючи результати здійсненого аналізу лінгвопрагматичного потенціалу спонукальної інтенції електорального сегмента політичного дискурсу (ПД), авторка доходить таких висновків: 1) електоральний сегмент ПД – мисленнєво-мовленнєва діяльність представників електорату, якою вони реагують на дискурс політиків, виражають власні ідеологічні позиції, демонструють свою участь у політиці і впливають на суб'єкти влади з метою захисту й відстоювання своїх інтересів (стор.38); 2) спонукальна інтенція є прагматичним явищем, вмотивованим активною соціальною позицією виборців (стор.51), що реалізується у мовленні за допомогою певного інвентаря стратегій і тактик; 3) основними стратегіями, що репрезентують спонукальну інтенцію в електоральному сегменті ПД, є стратегія негативної оцінки, прецеденту, вимоги, застереження, заборони, заклику та погрози, кожна з яких представлена відповідними комунікативними тактиками; 4) мовлення виборців віддзеркалює фрагменти політичної дійсності, зокрема існують певні соціокультурні чинники, що впливають на вибір тієї чи іншої мовної форми в процесі реалізації спонукальної інтенції (стор. 123-140); 5) експресивні засоби, вжиті у процесі реалізації спонукальної інтенції

представниками електорату, сприяють посиленню категоричності спонування і належать до фонографічного, лексичного і синтаксичного мовних рівнів.

Знайомство з авторефератом та публікаціями авторки, які повністю відповідають змісту дисертації, свідчить про *важливість* цієї роботи, адже Суховецька Л.В. розглянула цілу низку дискусійних питань пов'язаних з розкриттям специфіки електорального сегмента англomовного політичного дискурсу, виокремленням спонукальної інтенції й її обґрунтуванням як вихідної точки мисленнєво-мовленнєвої діяльності, що передуює вибору стратегій і тактик комунікатив.

Теоретична значущість дисертаційної роботи зумовлена тим, що ця наукова розвідка є внеском у сучасні дискурсологічні, лінгвопрагматичні, соціолінгвістичні, прагматистичні студії. *Практична цінність* роботи пов'язана з доцільністю використання її результатів у курсах лекцій з теоретичної граматики англійської мови (розділи "Прагматика речення", "Синтаксис"), стилістики, у спецкурсах з дискурсології, прагмалінгвістики.

Підкреслюючи беззаперечну актуальність роботи, новизну, теоретико-практичну цінність, належний науковий рівень її виконання, зазначимо певні недоліки та дискусійні моменти дисертації Суховецької Л.В.:

- У положеннях на захист (стор. 20) і у тексті дисертації 9 п. 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, авторка зазначає, що мовлення представників електорату у процесі реалізації спонукальної інтенції відбиває певні фрагменти політичної дійсності, наводячи приклади стратегії заклик, що віддзеркалює етапи суспільно-політичного протистояння, стратегії вимоги, семантичний аналіз якої дозволив авторці виокремити типологію сучасних вимог англomовного електорату, стратегії застереження, лексичні засоби вираження якої окреслюють коло основних негативних суспільно-політичних прогнозів. Виникає питання: чи решта стратегій, які були виокремлені авторкою (стратегія негативного оцінювання, погрози, заборони), об'єктивують інші аспекти суспільно-політичного життя?

- У першому розділі авторка обґрунтовує і дотримується у тексті роботи логічного ланцюжка *інтенція – стратегія – тактика – засоби реалізації*, проте цікаво було б дізнатися, яке саме місце у цьому ланцюжку посідає *мотив*, який авторка згадує на стор. 50, 65 ("оцінювання як потужний мотив для генерації спонукальної інтенції"), стор. 86 ("мотив погрози").

- Наступні зауваження стосуються подекуди не зовсім коректного, на нашу думку, трактування засобів експлікації комунікативних стратегій. Так, одним із вербальних засобів оформлення *заклику*, як зазначає авторка на стор. 81, є лексема *task*, наприклад *Our task now as a nation is to enable the NHS to properly adapt to medical advances and public expectations*. Ця лексема є також маркером стратегії вимоги (стор. 96), порівняємо *Pence's toughest task in Asia: Repair ties with South Korea*. Так само, серед маркерів стратегії заборони автор зазначає прикметники *not fit, not suitable* і наводить приклад *Cameron's suggestion confirms that he is not fit to hold power in any kind of enlightened democracy* (стор. 120). На нашу думку, у цьому випадку реалізується стратегія негативного оцінювання. Номінативні речення є засобом експлікації стратегії заклику (стор. 82 – *NO MORE BUSHES!!!*) і стратегії вимоги (стор. 97 – *Full-employment now!*). Без контексту ці речення можливо трактувати як засіб реалізації стратегії вимоги.

- Зауваження технічного характеру, у першу чергу, стосуються подання отриманих результатів дослідження у додатках. На нашу думку, кількісні показники слід зазначати користуючись шкалою частотності від найуживанішого до найменш уживаного явища, що дещо спростило б їх сприйняття. Текст дисертації містить окремі друкарські помилки й стилістичні огріхи.

Указані зауваження не зменшують цінності поданої до захисту дисертаційної праці, не знижують загального позитивного враження.

У підсумку, дисертаційне дослідження на тему "Реалізація лінгвопрагматичного потенціалу спонукальної інтенції в англійськомовному політичному дискурсі (на матеріалі мовлення електорату)" відповідає всім

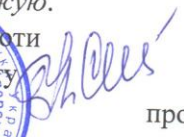
чинним вимогам Департаменту атестації кадрів Міністерства освіти і науки України, зокрема, «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 року № 567, (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 656 від 19.08.2015 та № 1159 від 30.12.2015), а його авторка – **Суховецька Людмила Валентинівна** – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.04 – германські мови.

Офіційний опонент:

кандидат філологічних наук, доцент,
директор навчально-наукового інституту
іноземної філології
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

 М. В. Полховська

Підпис доц. Полховської М.В. підтверджую.
Проректор з наукової і міжнародної роботи
Житомирського державного університету
імені Івана Франка

 проф. Сейко Н.А.

